

Transfusionsmedicinska laboratorieundersökningar

Provtagningsanvisningar

Blodgruppering/Förenlighetsprövning

Innan prov för blodgruppering/förenlighetsprövning tas ska kontroll göras, i InterInfo/COSMIC, för att se om patienten redan är grupperad.

Vid provtagning för Transfusionsmedicinska laboratorieundersökningar gäller Socialstyrelsens föreskrift, SOSFS 2009:29, kap 3. Provet ska tas av hälso- och sjukvårdspersonal som har utbildning för och är bedömd som kompetent för uppgiften.

Identitetskontroll skall utföras innan provet tas. Fullständiga identitetsuppgifter skall styrkas. Patientens muntligt lämnade uppgifter kontrolleras mot identitetsband eller ID-handling samt mot rör och remiss. En fullständig identitetsuppgift skall innehålla svenskt personnummer eller samordningsnummer, efternamn och förnamn.

Provtagningsrör och remiss skall märkas före provtagningen. Etiketten fästs med texten i provtagningsrörets längdriktning. Remissen **undertecknas** av provtagaren efter utförd identitetskontroll.

Det är provtagarens ansvar att försäkra sig om patientens identitet.

ID-kontroll skall utföras även om patienten är känd för provtagaren.

OBS! Prover som inte är tagna i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter accepteras inte för analys.

Ofullständiga eller felaktigt märkta prover kan leda till ödesdigra förväxlingar.

Prov för blodgruppsbestämning (ABO) och förenlighetsprövning (BAS-test/MG-test) skall tas **vid två separata tillfällen**.

Endast i **medicinskt akuta situationer** får prov för blodgruppering (ABO) och förenlighetsprövning (BAS-test/MG-test) tas samtidigt.

Vid behov kan dubblett svar beställas från Blodcentralen.

Beställning/hämtning/returtagning av blodkomponenter

Beställning av blodkomponenter kan ske på två sätt:

1. Skriftligt via senaste beställningssedeln.
2. Muntligt via telefon.

Utlämning/hämtning av blodkomponenter

Den som hämtar blodprodukter ska medha aktuell patients ID-uppgifter så att rätt enhet hämtas.

Endast en komponent per patient får hämtas. Undantaget operationsavdelningen.

Trombocyt koncentrat förvaras vaggande i rumstemperatur på Transfusionsmedicin och lämnas ut av personalen där.

Erytrocyt koncentrat och **plasma** förvaras i blodkyl på Transfusionsmedicin och lämnas ut av personalen där.

Ring "in till" Blodcentralen från telefonen vid provinlämningen, så kommer vi ut med blodprodukten.

Tillsammans med blodkomponenten följer ett transfusionsdokument som ska användas vid ID-kontroll innan man "sätter" blodet.

Transfusionsdokumentet skall förses med etiketter från den givna blodprodukten, signeras och arkiveras efter transfusionsrapportering i COSMIC/ InterInfo.

Utlämning/hämtning av akutblod

När läkare ordinerar akut blodtransfusion till patient vars blodgrupp inte är känd finns akut ORhD-negativt (universal) blod förberett på blodcentralen.

Tillsammans med blodkomponenten följer transfusionsdokument utan ID. Transfusionsdokumentet ska fyllas i med patientens personnummer och namn samt förses med etiketter från givna blodprodukt. Kopia återsänds till blodcentralen för att säkerställa spårbarheten. **Prov för blodgruppering ska om möjligt tas innan transfusionen påbörjas.** Har patienten kliniskt viktiga irreguljära erytrocytantikroppar kan en transfusionsreaktion uppstå när patienten inte är blodgrupperad.

Återrapportering

Enligt socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2009:29 för blodtransfusion skall all användning av blodkomponenter som beställs genom blodcentralen återrapporteras i COSMIC/ InterInfo för att garantera spårbarhet. Återrapportering bör ske inom 1 dygn.

Returtagning/återlämning av blodkomponenter

Blodkomponenter som inte är använda skall återlämnas till blodcentralen snarast inom 30 min, för att eventuellt kunna återföras till lagret.

Enheter som är skadade eller förstörda skall återlämnas till blodcentralen för registrering och kassation eller registreras som kasserade i InterInfo.

Blodcentralen skall kunna spåra alla enheter, t ex vid smittspårning, därför är det viktigt att blodcentralen även informeras om inte givna enheter.